

STRUČNÁ SYNOPSE K PŘEDNÁŠCE

NOSIČSKÉ POVOLÁNÍ

- zajímavá skupina z hlediska historie povolání, organizací práce, způsobem života i prostředím
- nosiči v literatuře a pramenech – už od 13. století X do 19. století kusé informace
- nesení zboží se nepojí jen s profesionálními nosiči, ale také s podomními obchodníky, dráteníky...
- nosičské služby nabízel i tzv. „lidoví vůdci“ – pastýři, bylinkáři, pytláci – často spojovali túru se sběrem léčivých rostlin nebo lovem
- nosiči doprovázeli fotografy a malíře
- výpravy 2 – 3 dni – povinnost horských průvodcům – pokyny turistům, vhodná výstroj a zásoba nosičů
- nosiči existují i dnes – Himaláje, Alpy, Tatry X využití v některých oblastech méně časté – Krkonoše – dnes již spíše v době nefunkčnosti lanovky, lidé si mohou vyzkoušet profesi zapůjčením krosny

charakteristika profesionálních nosičů na příkladu Tater a Krkonoš

Tatry

- založení tatranských osad (Starý Smokovec 1793) a výstavba Košicko – bohumínské železnice (1867 – 1872) → rozvoj turistiky
- Uherský karpatský spolek (UKS) (1873 – 1918) – evidování nosičů a průvodců, pravidla – školení, kurzy a přezkoušení nosičů, přesné určení cen
- 30. 1. 20. Století stavba lanovky na Lomnický štít – po dokončení mnozí pracovníci a nosiči → profesionální nosiči
- profesionální nosiči z podtatranských obcí odešli z Vysokých Tater koncem 60. let
- od 60. let do současnosti – model – každá chata má kuchaře, brigádníky a nosiče

Krkonoše

- do Krkonoš si krosny donesli alpští osídlenci v 16. století
- Baran – po „transferu“ německy mluvícího obyvatelstva menší výskyt krůsní
- povolání – zodpovědnost, dochvilnost, organizační schopnosti
- profese nosiče se tradovala po generace
- plat - dříve – období první republiky – podle odnesených kil, po II. světové válce pravidelný měsíční plat
- nosiči zaměstnanci bud a hotelů

- nosičům se řeklo, jaký druh zboží mají vyzvednout → zboží již zamluveno budou → náklad většinou připravený již v centrálním skladu X po II. světové válce zboží zamlouvali již samotní nosiči
 - nosiči měli odpočinková místa X během cesty si spolu nepovídali – příliš namáhavé
 - 1961 ukončení povolání nosiče na Sněžku
-
- Stručný popis a charakteristika nosičských dopravních prostředků (krosna, nůše, putna, loktuše, koše – viz hesla v *Lidová kultura. Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Mladá fronta 2007
-
- Etnografové zabývající se nosičstvím – např.: Ludvík Baran, Magdaléna Paríková, dnes např. Katarína Nováková, Peter Slavkovský

Rozšiřující literatura k tématu:

Nováková, K. (2015). Tatranskí nosiči, I&B.

Slavkovský, P. (2014). S nošou za industrializáciou krajiny. Bratislava: Veda.